

Yılın ve 21. yüzyılın ilk çeyreğinin de sonuna geldik. Yaşadığımız dünyada, yakın zamana kadar insanlığın kazanımları olarak kabul edilen birçok "değerin" işlevsizleştirildiğine, yok sayıldığına tanık olmak zorunda bırakıldığımız günleri yaşıyoruz. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin, içinde doğduğu ülke yönetimleri tarafından bile "rafa kaldırılması"nın üzerinden on yıldan daha fazla süre geçti. Artık uluslararası savaş hukuku da yok sayılıyor. Hamas'ın saldırısı sonrasında ABD, İngiltere, Almanya ve Fransa tarafından açık olarak desteklenen İsrail Hükümeti'nin aldığı kararlar ve ordusunun yaptıklarıyla Ekim 2023'den itibaren Filistin halkına yönelik olarak "soykırım suçu" işlendiği tespit edildi. Türkiye'de yetkililer tarafından yalanlansa da İsrail'le savaşta kullanılabilecek olan mal ve malzemeler de dahil olmak üzere, her türden ticaretin devam ettiği uluslararası belgeleriyle ortaya kondu. Öyle ki Filistin'in sözde hamisi Arap ülkeleri de içinde olmak üzere, "bu suça ortak olmayan" ülke neredeyse kalmadı. Yalnızca Güney Afrika, sadece karşı çıkan açıklamalarla yetinmeyip, "Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılmasına Dair Sözleşmenin Gazze Şeridi'nde Uygulanması için Uluslararası Adalet Divanı'na başvuruda bulundu, dava açtı.

İsrail'in saldırılarında hasta ve yaralılar, sağlık emekçileri, hastaneler, çocuklar doğrudan hedef alınarak vuruldu. Beraberinde gıda, su, ilaç ve tıbbi malzemenin Filistinlilere ulaşması engellendi. Gıda, su, ilaç yokluğu "batılı gelişmiş ülkelerin gözetiminde" silah olarak kullanıldı. Filistin Sağlık Bakanlığı tarafından yapılan resmî açıklamada, ulaşılamayan 10 binden fazla kişi dışarda tutulduğunda toplam 69 bin 775 kişinin öldürüldüğü, 170 bin 965 kişinin de yaralandığı rapor edildi. 10 Ekim 2025 tarihinde uygulamaya başlanan ateşkes sonrasında yaklaşık 55 gün içinde bile 345 kişinin öldürüldüğü, 889 kişinin

yaralandığı uluslararası haber ajansları tarafından paylaşıldı. İsrail kabul ettiği ateşkese rağmen, saldırmaya ve öldürmeye devam ediyor.

Diğer taraftan İsrail'in Filistin'e saldırıları sırasındaki ölen kişi sayısının resmî açıklamaların çok daha üzerinde olduğuna yönelik bir araştırma da geçtiğimiz günlerde yayımlandı. Max Planck Demografik Araştırma Enstitüsü'nde görevli beş kişilik araştırma grubunun 13 Ekim 2025 tarihinde "Population Health Metrics" dergisinde yayımlanan makalesinde, Gazze'de 7 Ekim 2023-31 Aralık 2024 tarihleri arasında ortalama 78 bin 318 (en az 70 bin 614-en fazla 87 bin 504) kişinin öldüğü ortaya konuyor. İsrail saldırılarından önce kadınlar için 77 yaş, erkekler için 74 yaş olan doğuştan yaşam beklentisinin 2024 yılı sonu itibarıyla kadınlar için 31 yıl azalarak 46 yaşa, erkekler için 38 yıl azalarak 36 yaşa düştüğü de aynı çalışmada hesaplanmış. Araştırmacılar makaledeki yöntemi kullanarak analizlerini 6 Ekim 2025 tarihini kapsayacak şekilde güncellediklerinde ise ölüm sayısının ortalama 112 bin 69 (en az 99 bin 997- en fazla 125 bin 915) kişi olduğunu göstermişler.

Şubat 2022'de Rusya'nın Ukrayna'ya saldırısıyla başlayan savaş bugünlerde tarafların anlaşma masasına oturmasıyla yeni bir döneme girdi. Bu aşamada dahi Rusya'nın Ukrayna'ya karşı hava saldırılarına devam ettiği haberleri yazılı ve görsel basında yer alıyor. Savaşın insanlığa utançlar yaşatacak vahşete dönüşmesini engellemeye dönük "uluslararası savaş hukuku" ile ilgili bütün sözleşmeler de günümüzde yerle yeksan edildi. "Bir gün bize de gerekir" diye bir yaklaşımın düşüncesi bile yok artık. Yerleşik hale gelmiş uluslararası diplomasi kuralları da ABD, İsrail, Rusya başta olmak üzere, pek çok ülke tarafından yok sayılıyor. Özetle, 2025 biterken "dünyanın çivisinin çıktığı" bütün açıklığıyla görünür hale geldi. Öte yandan, kapitalist sistemin

ekonomik ve siyasi krizin içinde olduğu böylesi bir dönemde hem savaşlara hem ekolojik talana hem de gasp edilmeye çalışılan sosyal ve ekonomik kazanımlara ve patriyarkaya karşı mücadele yaygınlaşarak devam ediyor. Bir tarafta gözü paraya doymayan patronlar ve haydut hükümetler-devletler, diğer tarafta onuruna ve geleceğine sahip çıkmaya çalışan milyarlarca insan, mücadeleye yükseliyor...

Türkiye'de de 40 yılı aşkın bir süredir devam eden ve 50 binden fazla insanın ölümüne neden olduğu tahmin edilen "düşük yoğunluklu savaş"ın sonlanması için bir yılı aşan bir süredir taraflar arasında görüşmelerin devam ettiğini yetkililerin kamuoyuna yaptıkları açıklamalardan öğreniyoruz. Umut ediyoruz ki silahların susması kalıcılaşır ve barış sağlanabilir. Toplumsal mücadelenin yükselmesinin önündeki en temel engel de böylece geçilmiş olur. Beraberinde hem Kürt sorunun siyasal çözümü hem de demokratik toplum için gereken adımları hep birlikte atabiliriz. Biz hekimler biliyoruz ki barış sağlıklı toplum için zorunluluktur. Barış yalnızca ölümlerin ve yaralanmaların değil, aynı zamanda pek çok ihlalin sonlanmasının da anahtarı konumunda. O nedenle, barış talebi aynı zamanda insanca bir yaşam talebi anlamı da taşıyor. Hekimlik mesleği amasız, fakatsız bütün barış girişimlerinin destekçisi olmamızı gerektiriyor.

Cumhurbaşkanı Recep T. Erdoğan tarafından TBMM Başkanlığı'na sunulan "2026 Yılı Merkezi Bütçe Yasası Teklifi ve Bağlı Cetveller" ile gerekçesinin Plan ve Bütçe Komisyonu'ndaki görüşmeleri 28 Kasım 2025 tarihinde tamamlanacak. 8-21 Aralık tarihlerinde de TBMM Genel Kurulu'nda görüşülüp önce her bir maddesi daha sonra da tümü oylanacak. Tahmin edileceği gibi muhalefetin hiçbir önerisi dikkate alınmadan, AKP ve MHP'li milletvekillerinin oy çokluğuyla da kabul edilecek. Merkezi yönetim bütçesi (hazine yardımları ve gelirden

ayrılan pay hariç) giderleri 18 trilyon 928 milyar 815 milyon 484 bin TL, ret ve iadeler hariç olmak üzere toplam bütçe geliri de 17 trilyon 923 milyar 805 milyon 243 bin TL olarak belirlenmiş. Henüz planlama aşamasında, "denkleştirilemeyen", gelirle giderin eşitlenemediği bir genel bütçe teklifi söz konusu. Bütçe daha kullanılmaya başlanmadan 1 trilyon 5 milyar TL'nin üzerinde, gider hedefinin yaklaşık %5,3 oranında bir açık, gelir eksikliği söz konusu.

Önceki yıllarda olduğu gibi bütçe gelirlerinin en büyük bölümü yine vergilerle sağlanacak. Vergi gelirleri 2026 yılı için toplam bütçe gelirlerinin %87,21'ini oluşturuyor. Ancak, vergi gelirlerinin yalnızca %11,14'ünü kurumlar vergisi (işletmelerin net kârının vergisi) iken, %22,76'sı ise kayıtlı çalışabilme olanğı bulanların bordrolar ile basit usulle gelir vergisi ödeyenlerden alınacak olan "gelir ve kazanç" üzerinden alınan vergiler" oluşturuyor. Yanı sıra, bütçe gelirlerinin %2'sinin damga vergisi, %2,94'ünün harçlar ve en az %44,16'sının da dolaylı vergilerden sağlanması hedefleniyor.

Daha genel bir yaklaşımla 2026 yılı için hedeflenen toplam 15 trilyon 631 milyar 78 milyon 653 bin TL'lik vergi gelirlerinin 11 trilyon 772 milyar 827 milyon 825 bin TL'sinin ya da yaklaşık %75'inden daha fazlasının ek çizelgelerde 01.1.1. olarak kodlanmış olan gelir vergisi, 01.2.1. ve 01.2.2. olarak kodlanmış veraset ve intikal ile motorlu taşıtlar vergisi, 01.3. olarak kodlanmış dolaylı vergiler, 01.5. olarak kodlanmış damga vergisi ile 01.6. olarak kodlanmış harçlar başlıklarında sıralanan vergiler ve 05.3. olarak kodlanmış para cezalarından (388 milyar 966 milyon 82 bin TL) sağlanmasının hedeflendiği görülüyor.

Toplam bütçe gelirinde, enflasyon dikkate alınmadığında, 2025 yılına göre hedeflenen artış %20,26, vergi gelirlerinde hedeflenen artış ise %22,31'dir. Yukarıda da izlenebildiği gibi gelir ve kazanç vergisi (maaş, ücretlerden vb. alınan vergi) için hedeflenen artış %39,55 iken,

kurumlar vergisi (işletmelerin-patronların açıkladıkları net kârından alınan vergi) için hedeflenen artış ise yalnızca %1,9'dur. Başka bir ifadeyle, Cumhurbaşkanlığı bu tercihiyle 2026 yılında bir önceki yıla göre, emekçilerin ücretlerinden, maaşlarından alınacak toplam gelir vergisini patronlardan alınacak vergiye (kurumlar vergisi) göre yaklaşık 21 kat daha fazla artırmayı hedeflemiş.

Sağlık Bakanlığı için 2026 yılında önerilen bütçe (1 trilyon 474 milyar 947 milyon 780 bin TL) merkezi yönetim bütçesi toplamının %7,8'ini oluşturuyor. Bakanlığın 2025 yılı bütçe teklifi 1 trilyon 20 milyar 317 milyon 291 bin TL idi. Buna göre, 2026 yılı bütçe teklifinde 454 milyar 630 milyon 489 bin TL'lik, neredeyse yarı yarıya denebilecek şekilde, yaklaşık yüzde 44,55'lik bir artış söz konusu gibi görünüyor. Bununla birlikte, yıllık enflasyon oranı dikkate alınırsa, 2026 yılı bütçe teklifinin enflasyondan korunmuş haliyle (2025 Eylül ayı fiyatlarıyla) 1 trilyon 81 milyar 574 milyon 384 bin 463 TL olduğu görülmektedir. Bu durumda Sağlık Bakanlığı 2026 yılı bütçesi için 2025 yılına göre önerilmiş olan artış %44,55 değil, yalnızca %6,0'dır.

Türkiye'de "kalıcı" olarak yaşayanların sayısı dikkate alındığında, 2026 yılı Sağlık Bakanlığı bütçesinden kişi başına sadece toplam 16 bin 335,3 TL ayırdığı görülüyor. Bakanlık bütçesinden sağlık emekçilerine ödenecek maaş ve ücretlerle SGK devlet primi gideri ödemeleri çıkarıldıktan sonra, doğrudan sağlık hizmetlerine harcanmak üzere kişi başına yalnızca 5 bin 631,5 TL kalıyor. Programlar itibarıyla, Sağlık Bakanlığı 2026 yılı toplam bütçesinin yalnızca %27,54'ü (406 milyar 255 milyon 829 bin TL) koruyucu sağlık hizmetleri için ayrılırken, kişi başına 4 bin 499,3 TL düşmektedir. Bakanlık bütçesinden sağlık emekçilerine ödenecek maaş ve ücretlerle SGK devlet primi gideri ödemeleri çıkartıldıktan sonra, doğrudan koruyucu sağlık hizmetleri programı için kişi başına ayrılan sadece 2 bin 476,9 TL'dir.

Şehir Hastaneleri için yapılacak kira ve hizmet alım bedeli ödemeleri de içinde olmak üzere, Sağlık Bakanlığı bütçesinin %71,27'i (1 trilyon 51 milyar 247 milyon 41 bin TL) tedavi edici sağlık hizmetleri programı için ayrılmış. Buna göre doğrudan kişi başına yaklaşık 11 bin 642,7 TL düşüyor. Sağlık Bakanlığı bütçesinden sağlık emekçilerine ödenecek maaş ve ücretlerle SGK devlet primi gideri ödemeleri çıkartıldığında, yine şehir hastaneleri için yapılacak ödemeler de dahil olmak üzere, doğrudan tedavi edici sağlık hizmetleri için 2026 yılı boyunca kişi başına yalnızca 3 bin 56,5 TL kalıyor. Oysa, tedavi edici sağlık hizmetleri programı için ayrılmış olan payın en az 136 milyar 148 milyon 659 bin TL'si 18 şehir hastanesini inşa eden ve işletmekte olan şirketlere kira ve hizmet alım bedeli olarak ödenecek. Ve söz konusu ödeme bedeli 2025 yılına göre %30'dan daha fazla bir artışa karşılık geliyor. Özetle, 2026 yılı bütçesinin yaşayabilmek için çalışmak zorunda olanlardan alınacak doğrudan ve dolaylı vergilerle oluşturulacağı, Sağlık Bakanlığı bütçesinin miktar olarak yetersizliğinin yanında, dağılım açısından da toplum sağlığını geliştirmek ve korumaktan oldukça uzak olduğu "bütçe yasa teklifi ve bağlı cetveler" de net bir biçimde görülüyor.

Elinizdeki bu sayı ile matbaa baskısı dönemini, her sayının matbaada bin adet basılma dönemini sonlandırıyoruz. COVID-19 pandemisinden itibaren başlayan "bütün sayılara web sayfamızdan ulaşılabilme" uygulaması devam edecek. 2026 yılının ilk sayısından itibaren yalnızca abonelerimiz, dergi organları ve arşivimiz için dijital baskı ile çoğaltma yapacağız. AKP'li yıllarla birlikte demokratik kitle örgütlerini üye ve ekonomik yönden "daraltma" girişimlerine yüksek enflasyon da eklenince böyle bir kararı almamız zorunlu hale geldi.

2026'nın umudun, mücadelenin ve sevincin artarak var olduğu bir yıl olması dileğiyle...